

ALDUS VASTGESTELD 30 MEI 2013

Doetinchem, 22 mei 2013

Wijzigingen cultuurhistorische advisering

Voorstel:

1. **De Verordening op de commissie cultuurhistorie intrekken.**
2. **Het kader selectie en waardering cultuurhistorische objecten en gebieden vaststellen.**
3. **De Erfgoedverordening 2013 vaststellen.**

Beleidskader

1. Voorjaarsnota 2011 pagina 53 (ombuigingen)
2. Raadsbesluit 30 november 2011 vaststellen Verordening commissie voor de cultuurhistorie

Aanleiding

In 2011 hebt u het besluit genomen om het budget voor de commissie cultuurhistorie weg te bezuinigen. Als gevolg van die maatregel is het onmogelijk om de commissie te handhaven. Anticiperend op dit besluit, is de commissie Welstand in 2012 omgevormd tot de commissie Welstand en Monumenten zodat concrete vergunningaanvragen volgens de wettelijke voorschriften behandeld kunnen worden. Ondanks deze maatregel blijft de opgave om oplossingen te zoeken voor de opvang van werkzaamheden van de commissie cultuurhistorie. Een belangrijk deel van het takenpakket van de commissie blijft namelijk ook na het opheffen van de commissie bestaan. Om te kunnen voldoen aan de wettelijke eisen en het eigen beleid voor de cultuurhistorie geen geweld aan te doen, hebben wij de mogelijkheden onderzocht om op een andere manier dan via de commissie cultuurhistorie te garanderen dat de kwaliteit van advisering gewaarborgd blijft.

Door een kader vast te stellen waarbinnen de selectie van cultuurhistorisch waardevolle objecten en gebieden plaatsvindt, zal het niet langer nodig zijn om een gemeentelijke commissie te laten toetsen. Wel blijft het noodzakelijk om advies in te winnen bij onafhankelijke vakspecialisten zoals dat nu ook gebeurt. Door van deze vakspecialisten ook te vragen akkoord te gaan met het kader alvorens zij een opdracht uitvoeren voor de gemeente Doetinchem, wordt de gewenste uniformiteit in de advisering bereikt.

Door de kwaliteitseisen voor de advisering over het cultuurhistorisch erfgoed openbaar te maken, wordt de maximale transparantie in het beleid voor cultuurhistorie bereikt. Dit is belangrijk voor eigenaren en potentiële eigenaren van elementen met cultuurhistorische waarden, maar zal ook van belang blijken in eventuele juridische procedures.

Voor het instrument 'kader selectie en waardering cultuurhistorische objecten en gebieden' vragen wij in dit advies uw instemming. Tevens vragen wij u de Verordening op de commissie cultuurhistorie in te trekken en de Erfgoedverordening 2013 vast te stellen. Aanpassing van de Verordening subsidies voor gemeentelijke monumenten en de Verordening stimuleringslening voor cultuurhistorisch waardevolle objecten zal gebeuren zodra een nieuwe werkwijze is ingevoerd. Dit leidt niet tot opschorting bij de besluitvorming over subsidies en stimuleringsleningen.

Kern

Diversiteit advisering

Er zijn vier concrete situaties waarin advisering over cultuurhistorie en monumenten aan de orde is. Het gaat om de toekenning van status (1) aan een object of gebied, het afgeven van een vergunning (2) voor het wijzigen van een object of gebied met cultuurhistorische waarde al dan niet in een ruimtelijke context, het toekennen van subsidie (3) voor de restauratie van een object of gebied met cultuurhistorische waarde en het adviseren over de waarde van een object of gebied in het kader van een bestemmingsplan, ruimtelijke visie of ander plan in de ruimtelijke context (4).

Doetinchem, 22 mei 2013

Daarnaast heeft de commissie cultuurhistorie de taak om gevraagd of ongevraagd advies uit te brengen over verordeningen en beleid op het vlak van de cultuurhistorie.

Uitvoering advisering tot nu toe

Het ambtelijk advies over 1 (status) was tot nu toe gebaseerd op het advies van de commissie cultuurhistorie in combinatie met de conclusies uit onderzoek door vakspecialisten, ook wel de redengevende beschrijving genoemd. Het ambtelijk advies over 2 (wijziging monument) was oorspronkelijk gebaseerd op het advies van de commissie cultuurhistorie, maar deze taak is met ingang van 1 januari 2012 overgenomen door de commissie welstand en monumenten. Het ambtelijk advies over 3 (subsidies) was tot nu toe gebaseerd op het advies van de commissie cultuurhistorie. Het ambtelijk advies over 4 (ruimtelijke context) werd tot nu toe geleverd door de ambtelijk beleidsmedewerker cultuurhistorie en waar nodig aangevuld met de kennis van vakspecialisten van buiten de gemeente. Daarna kwamen deze adviezen in de meeste gevallen ter toetsing langs bij de commissie cultuurhistorie.

Voorwaarden advisering

Bij 1 en 2 (status en wijziging monument) is de gemeente verplicht in het kader van de Monumentenwet gebruik te maken van een onafhankelijk vakspecialist. Bij 3 en 4 (subsidies en ruimtelijke context) is dat niet het geval. Bij 3 geldt echter dat het merkwaardig zou zijn om subsidies te verstrekken voor een ingreep die de toets van de vergunningverleners niet doorstaat. De kwaliteit van dit advies moet daarom gewaarborgd worden door een vakinhoudelijke kracht in te schakelen. Bij 4 geldt eveneens dat de vakinhoudelijke kwaliteit van een advies gewaarborgd moet zijn, omdat het advies anders een zwak onderdeel van het betreffende ruimtelijk plan wordt. In veel gevallen gaat het om plannen waar de burger met een zienswijze op kan reageren. Daarnaast kan er bijvoorbeeld door de provincie in het kader van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) geconstateerd worden dat er onvoldoende aandacht is geschonken aan de cultuurhistorie. In de Verordening voor de commissie cultuurhistorie zijn genoemde adviestaken van de commissie cultuurhistorie beschreven.

Uitvoering advisering in de toekomst

1. Status

Door een kader vast te stellen waarbinnen de selectie van cultuurhistorisch waardevolle objecten en gebieden plaatsvindt en de adviezen in te winnen bij van tevoren als deskundig gekwalificeerde vakspecialisten, hoeft na het inwinnen van dat advies niet nogmaals een toets te volgen door een commissie. De ambtelijk adviseur is goed in staat om bevindingen als weergegeven in de redengevende beschrijving te vertalen naar een ambtelijk advies over de toekenning van status en voldoet zo aan de wettelijke eisen. Ten behoeve van de uniformiteit en transparantie van dit advies zijn de modellen Redengevende beschrijving en Advies opgenomen in het kader. Natuurlijk zullen er af en toe twijfelgevallen zijn. In dat geval is het raadzaam om een second opinion te vragen bij een tweede vakspecialist. Dit om te voorkomen dat een genomen beslissing geen stand houdt in een eventuele juridische procedure.

2. Wijziging monument

De taak om wijzigingen in of aan een cultuurhistorisch waardevol object of gebied te beoordelen, is inmiddels ondergebracht bij de commissie welstand en monumenten. Het gaat hier uitsluitend om wijzigingen die binnen de procedure van een omgevingsvergunning vallen. Dat kan de wijziging aan een monument, beeldbepalend pand of karakteristieke boerderij zijn. Het kan ook gaan om de impact van een stedenbouwkundig plan op cultuurhistorische waarden in een gebied.

Doetinchem, 22 mei 2013

De monumentdeskundige die onderdeel uitmaakt van de commissie welstand en monumenten kan beschouwd worden als een externe, onafhankelijke vakspecialist met een toetsende taak. Afstemming tussen deze monumentdeskundige en de ambtelijke beleidsadviseur is belangrijk. Het toetsen van wijzigingen aan monumenten en/of inpassing van cultuurhistorisch waardevolle objecten in een ruimtelijke ontwikkeling vloeit immers voort uit het beleid om zorgvuldig om te gaan met de cultuurhistorie.

Scheiding tussen deze toetsende taak en adviestaak op het gebied van onderzoek en beleid maken is een voorwaarde voor zuivere besluitvorming in dit soort zaken. Dit betekent concreet dat de toetsende vakspecialist in de commissie welstand en monumenten of het bureau waar hij/zij voor werkt, nooit dezelfde kan zijn als de vakspecialist of het bureau dat bijvoorbeeld advies uitbrengt over de toekenning van status.

Ten slotte verdient het aandeel lokale kennis aandacht. Tot nu toe was dat gewaarborgd via de commissie cultuurhistorie, maar bij de opheffing daarvan, verdwijnt ook die inbreng. De gemeentelijke insteek is altijd geweest om de lokale specialisten nauw te betrekken bij het werk voor de cultuurhistorie en er is geen reden om daar nu anders in te staan. De exacte vorm van deze betrokkenheid zal nog nader onderzocht worden. Dit is een vervolgactie die in samenwerking wordt uitgevoerd door het team vergunningen van de afdeling wonen & bedrijven en het team beleid van de afdeling fysieke ontwikkeling.

3. Subsidies en laagrentende leningen

De gemeente stelt subsidie ter beschikking voor de restauratie van monumenten en beschikt over een regeling voor laagrentende leningen voor monumenten en overige objecten of gebieden met cultuurhistorische waarde. De commissie cultuurhistorie oordeelde tot nu toe bij afwezigheid van status, of er sprake was van voldoende cultuurhistorische waarde. Die taak zal nu door de beleidsmedewerker cultuurhistorie of door een externe vakspecialist gedaan moeten worden op basis van een quickscan.

De commissie adviseerde ons college tot nu toe ook over de toekenning van de subsidie of laagrentende lening. Die taak kan daar waar ook een vergunningplicht geldt voor de uit te voeren werkzaamheid, worden overgenomen door de commissie welstand en monumenten. Voor de ambtelijke werkzaamheden hoeft dat bij een goede uitwerking niet of nauwelijks gevolgen te hebben. Om te voorkomen dat het een taakverzwaring betekent voor de commissie welstand en monumenten, is een wijziging in de Verordening voor subsidies noodzakelijk. Het doel is dat de subsidieaanvraag tegelijkertijd wordt ingediend met de aanvraag voor de omgevingsvergunning. Het gelijkschakelen in tijd van de subsidieaanvraag met de aanvraag om een omgevingsvergunning zal voor maximale efficiëntie zorgen, maar de commissie welstand en monumenten iets meer tijd kosten.

De opheffing van de commissie cultuurhistorie maakt het noodzakelijk alle verordeningen met betrekking tot de cultuurhistorie te actualiseren. In die slag kan bovenstaande ook worden meegenomen. Dit is een vervolgactie die wordt uitgevoerd door het team beleid (fo) in samenspraak met het team vergunningen (w&b).

4. Ruimtelijke ontwikkelingen

Tot nu toe bracht de beleidsmedewerker cultuurhistorie advies uit als het ging om de rol van cultuurhistorie in ruimtelijke ontwikkelingen. Denk hierbij aan bestemmingsplannen, ruimtelijke visies, stedenbouwkundige plannen en dergelijke. Bij lacunes in kennis, werd een externe vakspecialist ingeschakeld. Die werkwijze zal in de toekomst op dezelfde wijze blijven bestaan omdat cultuurhistorie als volwaardig element bijdraagt aan een goede ruimtelijke ordening. Bij ruimtelijke afwegingen moet cultuurhistorie altijd worden meegenomen.

Doetinchem, 22 mei 2013

Wat wel zal veranderen is de wijze waarop de advisering wordt bekostigd. Voortbordurend op het principe 'de verstoorder betaalt', zoals al voor de archeologie en milieuaspecten wordt toegepast, zullen de kosten voor de advisering voor andere onderdelen van de cultuurhistorie voortaan ook ten laste komen van de projecten waar het onderzoek voor nodig is. Dit wordt intern en extern gecommuniceerd.

Door strenge eisen te stellen aan de vakspecialisten waarmee gewerkt wordt, is de kwaliteit van adviezen over het cultuurhistorisch erfgoed gewaarborgd. Door inzichtelijk te maken met welke vakspecialisten gewerkt wordt en volgens welke werkwijze, is het advies transparant. Er is een kaartenbak beschikbaar waarin de vakspecialisten en/of hun bureaus zijn opgenomen die de afgelopen jaren naar tevredenheid opdrachten hebben uitgevoerd voor de gemeente Doetinchem. Bij eventuele opdrachtverstrekking aan deze adviseurs zal hen vooraf gevraagd worden akkoord te gaan met het kader 'selectie en waardering cultuurhistorische objecten en gebieden'. Bij de totstandkoming van het kader hebben wij ook gebruikgemaakt van hun kennis.

Verantwoordelijkheden en risico's

De opheffing van de commissie cultuurhistorie in combinatie met het vaststellen van het kader 'selectie en waardering cultuurhistorische objecten en gebieden', het starten met de voorgestelde werkwijze en het aanpassen van de diverse verordeningen, heeft geen juridische consequenties. Bij een deeluitvoering van het advies, bijvoorbeeld de opheffing van de commissie cultuurhistorie als solitaire maatregel, zal bijvoorbeeld de aanwijzing van een monument niet langer voldoen aan de huidige wetgeving en dus wel juridische consequenties hebben. Ook bij de totstandkoming van andere cultuurhistorische producten kan dan de vraag gesteld worden of deze voldoen aan normen en wetgeving. Dit pleit ervoor om tegelijk op alle beslispunten positief te beslissen. Aangezien de bevoegdheden verdeeld zijn over college en raad is daarom in het b&w-besluit opgenomen dat de implementatie van kracht wordt op het moment dat de raad ook tot besluitvorming is gekomen.

Financiën

Het structurele budget voor de cultuurhistorie is beperkt. Tegelijkertijd bestaat de kans dat als gevolg van de opheffing van de commissie cultuurhistorie de kosten voor onafhankelijke adviezen toenemen. In de toekomst zullen onderzoekskosten in het kader van advisering zoveel mogelijk worden ondergebracht bij de projecten die gebruikmaken van het advies. Dit geldt niet voor de onderzoeken die gemaakt worden ten behoeve van het gemeentelijk beleid. Per saldo is het momenteel niet mogelijk om een inschatting te maken of er in z'n totaliteit sprake zal zijn van een kostenstijging. De vraag naar onderzoeken is mede afhankelijk van de hoeveelheid ruimtelijke ontwikkelingen. Op de vraag naar onderzoeken die zuivere beleidstaken betreffen, hebben wij voldoende zicht om budgetoverschrijdingen te kunnen voorkomen.

Nadere bijzonderheden

Met deze maatregelen blijft er nog één aandachtspunt staan. Ongeacht welke wijziging in de advisering ook, blijft de uitwisseling tussen de mensen met lokale kennis zoals de leden van historische verenigingen en de interne en externe vakspecialisten van groot belang. Deze uitwisseling kan gebeuren op zogenaamde uitwisselingsdagen (1 à 2 x per jaar). Ook is het mogelijk om gebruik te maken van de kennis van betrokken burgers binnen de commissie welstand en monumenten. De komende tijd zullen wij hiervoor een modus moeten vinden.

Burgemeester en wethouders van Doetinchem,
De secretaris, De burgemeester,

ING. N. VAN WAART

DRS. H.J. KAISER

De raad van de gemeente Doetinchem;

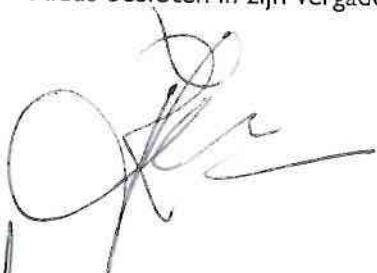
gezien het voorstel van burgemeester en wethouders over wijzigingen cultuurhistorische advisering;

gelet op artikel 15 van de Monumentenwet;

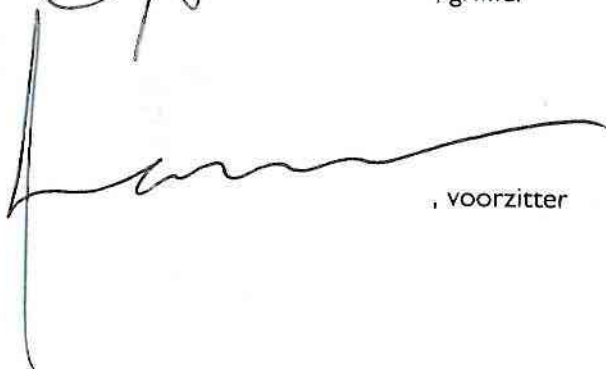
b e s l u i t :

1. De Verordening op de commissie cultuurhistorie in te trekken.
2. Het kader selectie en waardering cultuurhistorische objecten en gebieden vast te stellen.
3. De Erfgoedverordening 2013 vast te stellen.

Aldus besloten in zijn vergadering van 30 mei 2013,

, griffier

, voorzitter

